

KAPITAŁ LUDZKI
 NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

 Projekt współfinansowany przez
 Unię Europejską w ramach
 Europejskiego Funduszu
 Społecznego

UNIA EUROPEJSKA
 EUROPEJSKI
 FUNDUSZ SPOŁECZNY

Nazwa przedmiotu		Kod ECTS	
Zarys dziejów Słowiańszczyzny Południowej		8.0.12268	
Nazwa jednostki prowadzącej przedmiot			
Zakład Sławistyki i Studiów Bałkańskich			
Studia			
wydział	kierunek	poziom	pierwszego stopnia
Wydział Filologiczny	Sławistyka	forma	stacjonarne
		moduł	językoznawczo-kulturoznawcza, literaturoznawczo-kulturoznawcza
		specjalnościowy	
		specjalizacja	wszystkie
Nazwisko osoby prowadzącej (osób prowadzących)			
dr hab. Dušan-Vladislav Paždjerski, profesor uczelni; dr Maša Guštin; mgr Marek Włodkowski; mgr Ewelina Chacia; dr hab. Artur Bracki, profesor uczelni			
Formy zajęć, sposób ich realizacji i przypisana im liczba godzin		Liczba punktów ECTS	
Formy zajęć		3	
Konwersatorium		30 godzin - aktywny udział w zajęciach;	
Sposób realizacji zajęć		30 godzin - samodzielna lektura literatury przedmiotu;	
zajęcia on-line, zajęcia w sali dydaktycznej		15 godzin - przygotowanie do egzaminu i egzamin.	
Liczba godzin		Razem: 75 godzin = 3 ECTS.	
Konwersatorium: 30 godz.			
Termin realizacji przedmiotu			
2022/2023 zimowy			
Status przedmiotu		Język wykładowy	
obowiązkowy		polski	
Metody dydaktyczne		Forma i sposób zaliczenia oraz podstawowe kryteria oceny lub wymagania egzaminacyjne	
- Wykład konwersatoryjny		Sposób zaliczenia	
- Wykład problemowy		Egzamin	
		Formy zaliczenia	
		- egzamin pisemny z pytaniami (zadaniami) otwartymi	
		- egzamin pisemny testowy	
		Podstawowe kryteria oceny	
		Student otrzymuje ocenę na podstawie wyniku rozwiązania testu z pytaniami otwartymi. Zakres testu patrz „Treści programowe” - 100%.	
Sposób weryfikacji założonych efektów uczenia się			
zakładany efekt uczenia się	aktywny udział w zajęciach	egzamin	
		Wiedza	
K_W09	+	+	
		Umiejętności	
K_U05	+	+	
K_U08	+	+	
		Kompetencje społeczne	
K_K01	+	+	
Określenie przedmiotów wprowadzających wraz z wymogami wstępnymi			
A. Wymagania formalne			
Brak wymagań formalnych.			

<p>B. Wymagania wstępne Brak wymagań wstępnych.</p>	
<p>Cele kształcenia</p> <p>Celem przedmiotu jest zapoznanie studentów z podstawowymi faktami z dziejów trzech narodów słowiańskich na Bałkanach: Bułgarów, Serbów i Chorwatów. Uzupełniane jest to o problemy polityczno-historyczne wynikłe w ostatnich latach, a więc o dzieje Czarnogóry, Macedonii i wybrane zagadnienia z dziejów Albanii i Turcji. Odnosi się to do czasów średniowiecza, nowożytnych i najnowszych. Przy omawianiu czasów nowożytnych i najnowszych tych narodów, konieczne jest wskazanie na specyfikę kształtowania się nowoczesnych narodów na Bałkanach i uwarunkowania tego procesu. Celem tego jest ułatwienie w przyszłości analizy treści utworów literackich i lepsze zrozumienie ich tematyki, zwłaszcza tych, które odwołują się do przeszłości i bardzo odległej nieraz tradycji historycznej.</p>	
<p>Treści programowe</p> <p>Powstanie państw słowiańskich: Królestwa Chorwackiego i Serbskiego, Carstwa Bułgarskiego. Małe państwa bałkańskie: Banowina Bośniacka, Dukla, Królestwo Zety. Podboje tureckie na Bałkanach w XIV-XV w. Sytuacja Słowian bałkańskich pod panowaniem tureckim. Słowianie bałkańscy wobec wojen katolickiej Europy z Imperium Osmańskim w XVI-XVII w. Geneza odrodzenia narodowego Słowian na Bałkanach. Kształtowanie się nowożytnego państwa czarnogórskiego. Autonomia serbska w Imperium Osmańskim w pierwszej połowie XIX w. Bułgarski ruch narodowy w pierwszej połowie XIX wieku. Ruchy narodowe na Bałkanach po wojnie krymskiej. Wielki kryzys bałkański (1875-1878) i powstanie niepodległych państw południowosłowiańskich. Bałkany po kongresie berlińskim, problem narodowego ruchu macedońskiego. Rewolucja młodoturecka i wzrost napięcia na Bałkanach przed wybuchem I wojny światowej. Państwa bałkańskie w okresie I wojny światowej. Bałkany w okresie międzywojennym. Druga wojna światowa na Bałkanach. Nowa mapa polityczna Półwyspu Bałkańskiego po II wojnie światowej. Rozpad socjalistycznej Jugosławii i powstanie państw narodowych. Problem Kosowa na przełomie XX-XXI w.</p> <p>Poznanie historii południowych Słowian rozpoczyna się od omówienia warunków powstania państw słowiańskich na Bałkanach w średniowieczu. Wskazane zostanie ścieranie się tu wpływów kulturowych: zachodniego i wschodniego (bizantyjskiego). Wskazać na różnice w kształtowaniu się lokalnych tradycji i piśmiennictwa, związaneego właśnie z oddziaływaniem kultury łacińskiej lub wschodniej, powiązanej na dodatek z dwoma obrządkami chrześcijaństwa. Kolejnym kręgiem problemów jest agresja turecka na Bizancjum i Bałkany. Koniecznym jest w tym wypadku wskazanie na wpływ uzależnienia i wejścia w skład Imperium Ottomańskiego ziem słowiańskich. Wskazanie na zahamowanie rozwoju piśmiennictwa i szeroko rozumianej kultury narodów południowosłowiańskich. Kolejnym kręgiem problemów jest odrodzenie tożsamości narodowej Słowian i podjęcie walki wyzwolenczej przez poszczególne narody. Punktem wyjścia jest oświecenie europejskie i te jego założenia, które mogły być przydatne dla narodów bałkańskich. Aspiracje narodowe z całą jasnością ujawniają się jednak dopiero w wieku XIX i to w różnym czasie i z różną siłą u poszczególnych narodów. Wskazanie na przełomowe znaczenie dwóch wydarzeń, powstania serbskiego z 1804 r. i wielkiego kryzysu bałkańskiego z lat 1875-1878. Kolejne ważne momenty dla Płw. Bałkańskiego to rok 1908 i wojny bałkańskie. Ścisłe powiązanie z procesami ogólnoeuropejskimi ma przebieg dwóch wojen światowych na Bałkanach oraz rozpad socjalistycznej Jugosławii. Nie jest możliwe pominięcie problemu Kosowa, rozstrzygnięciem którego zainteresowana jest społeczność międzynarodowa. Jest to co prawda problem bilateralnych stosunków serbsko-albańskich, ale jego rozstrzygnięciem zainteresowana jest przynajmniej społeczność europejska.</p>	
<p>Wykaz literatury</p> <p>A. Literatura wymagana do ostatecznego zaliczenia zajęć (zdania egzaminu):</p> <ul style="list-style-type: none"> J. Skowronek, M. Tanty, T. Wasilewski, Słowianie południowi i zachodni VI-XX wiek, Warszawa 2005. M. Tanty, Bałkany w XX wieku. Dzieje polityczne, Warszawa 2003. T. Wasilewski, Historia Bułgarii, Wrocław 1988. Stawowy-Kawka, Historia Macedonii, Wrocław 1992. T. Czekalski, J. Hauziński, J. Leśny, Historia Albanii, Wrocław 2009. <p>B. Literatura uzupełniająca</p> <ul style="list-style-type: none"> H. Batowski, Konflikty narodowe w państwach sukcesyjnych. Z polityki międzynarodowej XX wieku. Wybór studiów z lat 1930-1935, Warszawa 1979. H. Batowski, Podstawy sojuszu bałkańskiego 1912 r. Studium z historii dyplomatycznej 1806-1912, Kraków 1939. F. Bernaś, Cień „Czarnej ręki”. Z kart politycznych dziejów państw bałkańskich w latach 1878-1918, Warszawa 1991. Państwa bałkańskie w polityce imperializmu niemieckiego w latach 1871-1945, Poznań 1982. L. Durković-Jakšić, Z dziejów stosunków jugosłowiańsko-polskich 1772-1840, Wrocław 1977. Ž. Milisavac, Dzieje Macierzy Serbskiej 1826-1967, Wrocław 1970. J. Skowronek, Sprzymierzeńcy narodów bałkańskich, Warszawa 1983. M. Tanty, Bosfor i Dardanele w polityce mocarstw, Warszawa 1982. M. Tanty, Konflikty bałkańskie w latach 1878-1918, Warszawa 1968. L. Widerszal, Bułgarski ruch narodowy 1856-1872, Warszawa 1937. 	
<p>Kierunkowe efekty uczenia się</p> <p>K_W09 K_U05; K_U08 K_K01</p>	<p>Wiedza</p> <p>Student:</p> <ul style="list-style-type: none"> - zna etniczną strukturę obszaru Słowiańszczyzny Południowej (K_W09); - ma podstawową wiedzę na temat jej diachronicznych i synchronicznych uwarunkowań i przejawów (K_W09). <p>Umiejętności</p>

Student:

- posiada umiejętność merytorycznego argumentowania oraz formułowania wniosków w zakresie zagadnień związanych z kulturą, historią, sytuacją polityczną, zróżnicowaniem religijnym Słowiańszczyzny Południowej z wykorzystaniem poglądów innych autorów (K_U05);
- potrafi przygotować i wygłosić prezentację/wypowiedź ustną, w języku polskim, dotyczącą zagadnień szczegółowych, z wykorzystaniem podstawowych ujęć teoretycznych, a także różnych źródeł (K_U08).

Kompetencje społeczne (postawy)

Student:

- uznaje i szanuje różnice punktów widzenia determinowane różnym podłożem narodowym i kulturowym (K_K01).

Kontakt

dvp@ug.edu.pl